ČESKÁ INSPEKCE
ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ

Cestovní zpráva ze zahraniční služební cesty

Název zahraniční akce:	Druhé zasedání skupiny pro prosazování pravidel přepravy odpadů
Pořadatel:	Evropská komise, OLAF
Účastník:	Ing. Martin Zemek, Ph.D., vedoucí OOH, zástupce ředitele OTOIP ČIŽP
Místo konání:	Brusel, Belgie
Termín konání:	23. 10. 2026

Anotace:

Výměna zkušeností s odhalováním nezákonné přeshraniční přepravy odpadů, prosazováním pravidel a spoluprací příslušných orgánů. Zpráva zachycuje jednání konané dne 23. října 2026.

Podrobný popis průběhu a výsledků cesty:

Úvodní vystoupení – OLAF, Dublin City Council Waste Regulation & Enforcement a DG Environment

V úvodu vystoupil ředitel pro příjmy a mezinárodní operace (vyšetřování a strategie) úřadu OLAF, zástupce z Dublin City Council a zástupci DG Environment. Zdůrazněna byla důležitost spolupráce všech zapojených orgánů. Jako významná výzva pro vymáhání byl zmíněn zákaz vývozu plastových odpadů do zemí mimo OECD od 21. listopadu 2026. Poznámky dále uvádějí seznam zemí mimo OECD s datem 21. května 2027 a audity při vývozu do všech zemí. Prosazování těchto pravidel má vyžadovat značné úsilí, zejména u plastů, baterií, pneumatik a vozidel s ukončenou životností (ELVs). Zásadní nadále zůstává klasifikace odpadů a určení okamžiku, kdy materiál přestává být odpadem; upozorněno bylo na absenci jednotného registru a rozdílná vnitrostátní kritéria.

Potírání nezákonné přepravy odpadů: posílení dodržování pravidel a jejich prosazování – Dublin City Council Waste Regulation & Enforcement

V příspěvku byly představeny zkušenosti Irska s identifikací nezákonné přeshraniční přepravy odpadů v kontextu irského předsednictví v Radě EU. V prezentaci zazněl odhad, že 15–30 % přeprav je nezákonných. Výše nelegálních zisků se odhaduje na „9,5 bil. Euro“; Přednášející připomněl nová ustanovení týkající se prosazování pravidel, nové druhy trestů, skupinu WSEG a posilování spolupráce mezi orgány. Moderní vyšetřovací metody včetně využití umělé inteligence jsou podle poznámek teprve v počáteční fázi. Diskuse se věnovala rozdílům mezi správními sankcemi a tresty v trestním řízení. Získávání dat ze systému DIWASS bylo hodnoceno jako dosud složité a pro plánování zatím omezeně využitelné. Při pochybnostech o cílovém místě vývozu mimo EU je možné obrátit se na OLAF.

Nové trendy v přeshraničním pohybu odpadů – OLAF

OLAF představil případ tranzitu nebezpečného odpadu přes EU, při němž byly během přepravy změněny celní a přepravní doklady a zásilka byla nově deklarována jako produkt namísto odpadu. EU přitom nebyla v dokladech uvedena jako tranzitní území, což komplikovalo zpětné sledování trasy. Původně správně vyplněné dokumenty byly následně nahrazeny jinými doklady předanými přepravci. OLAF zdůraznil potřebu zachytit tranzit v systému DIWASS; Evropská komise podle poznámek trvá na uvádění tranzitních zemí v oznámeních. Přetrvává nejasnost při výkladu tranzitu zejména tehdy, pokud loď daným územím pouze proplouvá a náklad není vyložen; některé země takovou situaci za tranzit nepovažují.

Textilní odpadové toky z pohledu inspekce – IMPEL a slovinská inspekce životního prostředí

Prezentace vedoucího IMPEL Expertního týmu Waste and TFS a současně zástupce slovinského inspekčního orgánu se zaměřila na praktické případy vývozu textilu do zemí mimo OECD, porušování zákazů a související data. Byly diskutovány rozdíly v klasifikaci textilu a problém end of waste/odpad. V souvislosti s operací Demeter XII byly mezi pěti nejvýznamnějšími toky zmíněny plasty, odpadní elektrická a elektronická zařízení (WEEE) a textil. Případová studie popsala vývoz textilu do Spojených arabských emirátů, u něhož byl zmíněn zákaz vývozu odpadu. Kamion přijel z Rakouska, celní deklarace byla spojena s Německem a vývoz probíhal přes slovinský přístav Koper. Z hlediska prevence byla zdůrazněna neznalost právních předpisů.

Přeshraniční justiční spolupráce při nezákonném obchodování s odpady – EUROJUST

EUROJUST představil statistiky spolupráce v oblasti environmentální kriminality. Podle zaznamenaného vystoupení bylo u EUROJUST registrováno pouze 25 environmentálních kauz. Zmíněno bylo zveřejnění poznámky EUROJUST ke směrnici o trestněprávní ochraně životního prostředí. Účastníci byli vyzváni, aby při řešení případů vyžadujících mezinárodní justiční spolupráci využívali možnosti obrátit se na EUROJUST.

Aktuální informace k nařízení o přepravě odpadů – DG Environment

Zástupce DG Environment představil priority prosazování pravidel. Pozornost byla věnována vývozu mimo EU, zejména plastovým odpadům a přepravám do zemí mimo OECD. U odpadu kódu B3011 bylo jako hlavní destinace uvedeno Turecko s objemem 500 000 tun ročně. Zmíněno bylo potenciální obcházení zákazu prostřednictvím Spojeného království. K auditům se připravují otázky a odpovědi a registry; Evropská komise však podle vystoupení nebude audity ověřovat. Plány mají pokrývat celé území členských států, mají být oznamovány a následně podléhat přezkumu a případné zpětné vazbě. Diskutovány byly možnosti zlepšení spolupráce, podíl znečištění v odpadech, získávání informací prostřednictvím DIWASS, budoucí sdílení výsledků inspekcí a jasnější kritéria pro stav, kdy odpad přestává být odpadem, a pro vedlejší produkty.

Odhalování nezákonných odpadů a jejich zpětná přeprava – OLAF a španělské ministerstvo životního prostředí

Španělská případová studie se týkala vývozu do Malajsie, při němž byl odpad deklarován jako kovy, přestože obsahoval různé součásti elektroodpadu. Hlavními obtížemi byly identifikace osob odpovědných za klasifikaci a vývoz, složitost vyšetřování a určení subjektu, který uhradí zpětnou přepravu. Úřady Malajsie vrací kontejnery s odpadem v reakci na vysoký objem nezákonných zásilek, často mimo oficiální postupy. U Malajsie a Thajska byly zmíněny návrhy zákazů dovozu jako reakce na danou situaci.

Analýza rizik a cílení kontrol plastových odpadů deklarovaných jako materiál, který není odpadem – francouzská celní správa

Francouzská celní správa představila platformu CRMS2 pro výměnu informací a rizikových varování mezi celními orgány. Případová studie sledovala materiál původem z Francie vyvážený nizozemským vývozcem přes Belgii do Indie. Jednalo se o kapalnou suspenzi označenou v jako „PVC PLASTIOL“, určenou jako tiskařská barva na textil, se složením 51 % PVC, 29 % změkčovadla, 14 % minerálního plniva a dalších složek. Materiál byl prezentován jako meziprodukt a deklarován pod kódem 39042200 namísto 3915; podle prezentace se jednalo o nebezpečný odpad. Obchodování předmětného materiálu za 430 EUR za tunu a zisk při vývozu do Indie až 300 EUR za tunu. Přesná vzájemná souvislost těchto částek není v podkladech rozvedena. Popsán byl model, při němž zprostředkovatel obdrží platbu za převzetí „produktu“ a následně jej prodá za symbolickou částku. Prezentace zdůraznila analýzu materiálových a obchodních toků přes zprostředkovatele a další zapojené subjekty.

Od odpadu ke konečným výrobkům – případ briket, část I – OLAF

Případ obchodu s popelovinami ze spalování „biomasy“ – popílků vydávaných za produkt a zneužívající registraci REACH. Zaznamenána byla problematika přepravy reziduí a popílku namísto deklarovaného dřevěného uhlí mezi Itálií a Chorvatskem. Změna registrace produktu zplyňování či pyrolýzy dřeva – účelová změna dokumentace u ECHA z dřevěného uhlí (charcoal) na biochar; EK OLAF současně zdůrazňují, že nejde o totožné materiály. U biocharu byla diskutována možnost ukončení odpadového režimu a jeho použití jako půdního zlepšujícího přípravku nebo hnojiva při splnění příslušných požadavků (zejm. obsah PAU, popř. dioxinů).

Od odpadu ke konečným výrobkům – případ briket, část II – chorvatská inspekce životního prostředí

V příspěvku byla popsána výroba briket v Chorvatsku z materiálů, zejména popílku, dodávaných z Rakouska a vzniklých v Itálii. Jako zásadní problém byly uvedeny polycyklické aromatické uhlovodíky (PAU) a možnost přítomnosti dioxinů. U směsi pro brikety byly zaznamenány škrob, kamenná moučka CaCO3 a popílek. Pro použití biocharu byl ve vystoupení podle poznámek uváděn limit PAU 6 mg/kg, zatímco v řešeném případě byly zjištěny hodnoty 400 mg/kg a více a materiál byl posouzen jako odpad. Pro Rakousko byla zaznamenána hranice nad 300 mg/kg spojená s klasifikací jako nebezpečný odpad. Jako

významná ekonomická motivace byly zmíněny zelené kredity získávané při deklarovaném využití materiálu.

Úloha zprostředkovatelů a obchodníků při nezákonném obchodování s odpady – Danish Energy Agency

Prezentace se zaměřila na téma „Role brokerů při vývozu odpadů“. Podrobnosti se týkaly analýzy dokladů při vývozu second hand zboží do Afriky.

Závěrečné vystoupení – OLAF

Agenda byla zakončena závěrečným shrnutím OLAF.

Cestovní zpráva předložena dne: 5. listopadu 2026

Ing. Martin Zemek Ph.D.
Česká inspekce životního prostředí
Dne: 12.11.2026 13:26

Zpracoval: Ing. Martin Zemek, Ph.D., vedoucí oddělení OOH, zástupce ředitele OTOIP ČIŽP

Mgr. Pavel Straka
Česká inspekce životního prostředí
Dne: 10.11.2026 16:11

Schválil: Mgr. Pavel Straka, ředitel ČIŽP